

Sak 6: Uttalelser

1 Forslag U 1:

2 **EØS-debatten er et spørsmål om å ta demokratiet på**
3 **alvor**

4
5 I 2024 er det 30 år siden EØS-avtalen trådte i kraft 1. januar 1994 og
6 folkeavstemningen om EU 28. november 1994. Nei-flertallet mot EU-medlemskap var
7 en historisk seier for folkestyret, med høy valgdeltagelse og engasjert debatt.

8
9 Gjennomføringen av EØS-avtalen er derimot preget av et fravær av åpen og opplyst
10 offentlig diskusjon – som Grunnloven foreskriver – fra Stortingets side om de mange
11 EU-tilpasningene. Debattene om noen saker som tilknytningen til ACER og
12 vikarbyrådirektivet er unntakene som bekrefter regelen. De aller fleste av de over 15
13 000 direktiver og forordninger har blitt innlemmet i EØS-avtalen uten offentlig debatt
14 eller bred politisk behandling. Dette er helt klart en svekkelse av det norske
15 folkestyret.

16
17 Makt er overført til markedet, multinasjonale konserner, uavhengige
18 forvaltningsorganer og rettslige institusjoner – i Norge og i utlandet. Norge har blitt
19 bundet til EUs regler og praksis uten at Norge er medlem i EU. Det ser vi i de
20 dagsaktuelle spørsmålene om nasjonal råderett over vannkrafta og prisen på strøm
21 til innbyggere og næringsliv. Det samme ser vi i sakene om nasjonal kontroll med
22 arbeidslivsspørsmål.

23
24 Da EØS-avtalen ble godkjent av Stortinget var det en forutsetning at avtalen ikke
25 skulle være overnasjonal som et EU-medlemskap. Nasjonal suverenitet og
26 beslutningsprosesser skulle være vernet. Gjennom flere myndighetsoverføringer til
27 EUs byråer som EASA (luftfart), ACER (energi) og ERA (jernbane), enten direkte eller
28 indirekte via EØS-tilsynet ESA, har denne forutsetningen falt. EØS-avtalen har medført
29 inngripende avståelse av suverenitet.

30
31 Forskere ved ARENA Senter for Europaforskning og Norsk utenrikspolitisk institutt
32 (NUPI) har påvist at det norske byråkratiet forholder seg mer til EU-retten enn til
33 norske politiske vedtak. Dette er sterkt urovekkende i et demokrati.

34
35 For å sikre folkestyret må Norge stanse maktoverføringen til EU. Regjeringens
36 lovnader om å bruke handlingsrommet i EØS må følges opp i praksis. Nei til EU krever
37 at regjeringen benytter vetoretten mot EUs fjerde energipakke. Integreringen i EUs
38 energiunion er i strid med folkets nei til EU i 1994.

39

40 Norske regler for arbeidsliv må ha forrang foran EØS-reglene. Forbudet mot innleie i
41 byggebransjen rundt Oslofjorden for å bekjempe sosial dumping må kunne
42 opprettholdes, uansett hva EØS-tilsynet ESA mener.

43
44 Regjeringen må sørge for at konsekvenser av EØS-reglene blir åpent og grundig
45 belyst, og bidra til debatt om EU-tilpasningene. Folkestyret forvirrer uten åpenhet og
46 diskusjoner. Handlingsrommet også for kommuner og fylker må tydeliggjøres.

47
48 Folkestyreutvalgets rapport «30 år med EØS-avtalen» viser at det finnes bedre
49 alternativer enn EØS som tar demokrati og folkestyre på alvor.

50 Forslag U 2:

51 **EUs miljøregler går feil vei**

52 Forurensing fra avløp må reduseres og klimautslipp fra bygg må ned, men både EUs
53 reviderte avløpsdirektiv og bygningsenergidirektivet mangler lokal tilpasning og går
54 dermed feil vei inn i fremtiden.

55

56 EUs bygningsenergidirektiv

57 Bygg og anlegg står for store klimautslipp både i Norge, EU og globalt, og utslippene
58 må ned fra sektoren, men EUs energidirektiv for bygninger er ikke tilpassa lokale
59 forhold. Direktivet vil gi store kostnader for samfunnet og for huseiere i Norge. De
60 rigide kravene betyr stort forbruk av materialer og en bruk og kast-tilnærming til bygg,
61 hvilket er dårlig for en helhetlig miljøpolitikk.

62 Direktivet er basert på en energimerkingsordning. A skal tilsvare nullutslippsbygg og
63 G skal tilsvare de 15% minst energieffektive byggene. Dersom direktivet blir
64 implementert i Norge forplikter vi oss til at alle eksisterende bygg skal bli
65 energiklasse E innen 2030, og energiklasse D innen 2033. Næringsbygg og offentlige
66 bygninger må oppnå samme karakter innen 2027 og 2030. Målet er at
67 bygningsmassen skal være utslippsfri innen 2050. Energimerkingen baserer seg på
68 teoretiske beregninger, ut ifra antagelser man har om bygget basert på for eksempel
69 byggeår. Direktivet åpner for å unnta kravene for deler av bygningsmassen med
70 begrunnelse i verneverdi.

71 Det er store variasjoner mellom landene i EU/EØS både når det gjelder
72 bygningsmasse og klima. Det gjør det vanskelig å ha en standard som er gunstig for
73 alle. Tiltak for mindre energiforbruk i norske bygg må være tilpassa klima,
74 byggeteknikk og andre lokale forhold. Alle skal ha et godt sted å bo. Ofte eies
75 boligene med dårligst energieffektivitet av folk med dårligst råd. Kostandene fra
76 bygningsenergidirektivet må ikke føre til økte bokostnader, spesielt ikke for de som
77 allerede har minst. Derfor må det offentlige bidra med gode støtteordninger.

78 EUs reviderte avløpsdirektiv

79 God avløpsrensing er viktig for både helse og miljø, men EUs reviderte avløpsdirektiv
80 er ikke tilpasset norske forhold! Dersom direktivet blir gjort gjeldende i Norge vil
81 kommuner møte enorme økonomiske utfordringer, uten at tiltakene gir en effektiv
82 miljøgevinst.

83 Dagens avløpsdirektiv gjelder tettbebyggelser med utslipp tilsvarende 2 000
84 personekvivalenter til ferskvann og 10 000 personekvivalenter til kysten. I det
85 reviderte direktivet utvides reglene til å gjelde til alle anlegg i tettbebyggelser fra 1000
86 personekvivalenter, uavhengig av om utslippet går til ferskvann eller kyst. Norge har

87 en lang kyst, med spredt bosetning. Dermed vil små tettsteder få enorme
88 økonomiske kostnader, som blir uforholdsmessige i forhold til miljøgevinsten. For å
89 gjennomføre kravene i avløpsdirektivet trenger man en massiv utbygging av anlegg
90 og ledningsnett. Klimautslipp og naturinngrep ved en slik utbygging kan heller ikke
91 forsvarer ut ifra miljøgevinsten.

92 I det reviderte avløpsdirektivet blir kategorien «mindre følsomme område» fjernet.
93 Bakgrunnen for denne kategorien er at tilstanden og tåleevnen til vannforekomsten
94 skal påvirke kravene man pålegger for rensing. I dag er kysten fra Lindesnes til
95 Grense Jakobselv definert som «mindre følsomt område». Med det reviderte
96 avløpsdirektivet vil samme krav til rensing av utslipp bli pålagt mindre byer og Oslo,
97 selv om økosystemene det rensede vannet slippes ut i har svært ulik miljøtilstand og
98 tåleevne. Ressurser brukt til å forbedre miljøtilstanden i ferskvann, fjorder og kyst bør
99 være mest mulig effektive, og bør derfor gå dit behovet er størst.

100 Strengere krav til avløpsrensing kan innføres uten det reviderte avløpsdirektivet fra
101 EU. Oslofjorden er et eksempel på en fjord med for dårlig økologisk tilstand, hvor
102 utslipp fra avløp er en av utfordringene. Mens Oslofjorden har dårlig vannkvalitet, er
103 tilstanden til de fleste norske fjorder og kysten av Norge generelt god. Tiltak for bedre
104 avløpsrensing til Oslofjorden, og andre områder der forurensing fra avløp forringer
105 vannforekomsten, trenger ikke et revidert avløpsdirektiv fra EU. Norske politikere står
106 fritt til å innføre krav og tiltak for å forbedre vannforekomster i dårlig økologisk
107 tilstand, uten EUs avløpsdirektiv.

108 Nei til EU krever:

- 109 • Norge kan ikke tilslutte seg EUs reviderte avløpsdirektiv eller
- 110 bygningsenergidirektiv.
- 111 • Norge må forhandle med EU om unntak for direktivene, slik at man får tilpassa
- 112 regelverket til norske forhold. Dersom forhandlingene ikke fører frem, må Norge
- 113 bruke vetoretten i EØS.

114 Forslag U 3:

115

116 **Norsk sikkerhet og beredskap ivaretas best utenfor EU**

117 Sikkerhet er mer enn militær forsvarsevne. Det handler også om beredskap. Uten
118 trygghet for matforsyning, transport, energi, medisiner og andre helt livsnødvendige
119 tjenester, er vi som et lite land svært utsatt i dagens urolige verden. Sikkerhet og
120 beredskap er for viktig til å overlates til markedet, det krever langsiktig, nasjonal
121 styring.

122 Umiddelbart etter Russlands invasjon i Ukraina søkte EU-landene Finland og Sverige
123 om medlemskap i NATO. For våre nordiske naboland ga altså ikke EU de
124 sikkerhetsgarantiene som de mente at de må ha i en situasjon med krig i Europa.

125 Nei til EU mener Norge ikke er tjent med å bli trukket inn i EUs strategi for bruk av
126 hard makt for å sikre unionens interesser, også utenfor Europa. Dette er en prosess
127 som begynte i EU lenge før Russlands angrep og invasjon i Ukraina, preget blant
128 annet av den tidligere kolonimakten Frankrike sine interesser i Nord-Afrika. Verden
129 trenger ikke enda flere militære maktblokker.

130 EUs strategiske kompass fra 2022 sier at unionen skal sikre sine interesser overalt i
131 verden. Unionstraktaten pålegger medlemslandene å ruste opp militært (artikkel
132 42.3). Forsvarsfondet EDF er etablert for å styrke europeisk forsvarsindustri og EUs
133 rolle som en global aktør. Initiativet er omdiskutert, og EU-kommisjonen har blitt
134 anklaget for å innføre overnasjonalitet i sikkerhetspolitikken i strid med traktaten.
135 EDF-forordningen ble innlemmet i EØS-avtalen i 2021.

136 Til tross for ambisjoner om «strategisk autonomi» har ikke EU noen felles makt å
137 stille bak en europeisk uavhengighet av USA. Det er store indre motsetninger i
138 sikkerhetspolitikken innad i EU basert på ulike interesser og ulik historie for Øst-
139 Europa, Middelhavsområdet og Nord-Europa. Atomvåpenlandet Storbritannia, som en
140 svært viktig militær aktør, er utenfor EU og nærmere knyttet til USA.

141 Overfor Israels invasjon av Gaza og den humanitære katastrofen som krigen har
142 påført palestinerne, har ikke EU ønsket å spille noen fredsskapende eller meklende
143 rolle. I EU er det stor avstand i synet på Palestina og Israels okkupasjon, for eksempel
144 mellom Tyskland, Frankrike, Irland og Spania. Et EU-medlemskap ville bety begrenset
145 norsk handlingsrom i denne typen utenrikspolitiske stridsspørsmål.

146 Norge støtter Ukrainas frihetskamp i samarbeid med andre europeiske land. Norge er
147 kalt en humanitær stormakt og kan spille en aktiv rolle som brobygger. Verden
148 trenger mer diplomati og dialog gjennom for eksempel FN. Utenfor EU har Norge en

149 friere stemme som kan brukes uten å hemmes av stormaktenes interesser. På den
150 måten kan vi jobbe mot folkemord og for sivilbefolkningens interesser.